

ક્રિયાવાદી-આદિ ૩૬૩ પાઘણડી-સ્વરૂપ સ્તોત્ર

સં. મુનિ કલ્યાણકીર્તિવિજય

નવ ગાથાના પ્રાકૃતભાષામય આ નાનકડા સ્તોત્રમાં ભગવંતને વિજ્ઞાપિત કરવાના મિષે, મહાવીર પ્રભુના સમવસરણમાં આવતા ૩૬૩ પાઘણડિઓનું સ્વરૂપ તથા ગણના દર્શાવી છે ।

૩૬૩ પાઘણડિઓમાં ક્રિયાવાદી-૧૮૦ અક્રિયાવાદી-૮૪ અજ્ઞાનવાદી-૬૭ અને વિનયવાદી-૩૨ છે ।

ક્રિયાવાદીના ૧૮૦ બેદોની ગણના આ પ્રમાણે દર્શાવી છે-

જીવ સ્વતઃ પરતઃ એમ બે પ્રકારથી છે (૨), તે પળ નિત્ય તથા અનિત્ય છે (૨X૨=૪), તે પળ કાલ-નિયતિ-સ્વભાવ-ઈશ્વર તથા આત્મા એમ પાંચ કારણથી છે (૪X૫=૨૦) । આ રીતે નવ તત્ત્વને ગણવાથી (૧X૨૦=૧૮૦) ૧૮૦ બેદ ક્રિયાવાદીના થાય છે ।

અક્રિયાવાદીના ૮૪ બેદ આ પ્રમાણે છે -

જીવ સ્વતઃ પરતઃ એમ બે પ્રકારથી નથી (૨), તે પળ કાલ-યદૃચ્છા-નિયતિ-સ્વભાવ-ઈશ્વર-આત્મારૂપ છ કારણથી નથી (૨X૬=૧૨) । આ રીતે પુણ્ય-પાપ સિવાયના સાત તત્ત્વને ગણવાથી (૭X૧૨=૮૪) ૮૪ બેદ અક્રિયાવાદીના થાય છે ।

અજ્ઞાનવાદીના ૬૭ બેદ આ પ્રમાણે છે -

સત્-અસત્-સદસત્-અવક્તવ્ય-સદવક્તવ્ય-અસદવક્તવ્ય-સદસદવ-ક્તવ્યરૂપ સાત ભાંગામાં નવ તત્ત્વને ગણવાથી (૧X૭=૬૩) બેદ થાય । તેમાં સદુત્પત્તિ-અસદુત્પત્તિ-સદસદુત્પત્તિ-અવક્તવ્યઉત્પત્તિ એ ૪ બેદ ઝમેરવાથી (૬૩+૪=૬૭) ૬૭ બેદ અજ્ઞાનવાદીના થાય છે ।

વિનયવાદીના ૩૨ બેદ આ પ્રમાણે છે -

દેવ-નૃપ-યતિ-જ્ઞાતિ-સ્થવિર-બાલક-પિતા-માતા આ આઠનો મન-વચન-કાયા તથા દાન રૂપ ચાર બેદે વિનય કરવાથી (૮X૪=૩૨) ૩૨ બેદ વિનયવાદીના થાય છે ।

આ રીતે ગણના દર્શાવી કર્તા સ્તોત્રના અંતે વિનંતિ કરે છે કે-“હે સ્વામિન્ ! આપ એવું કરો કે જેથી હવે પછી મને આ પાઘણડિઓ બાધા ન

पहोंचाडे ।”

स्तोत्रनी शरुआतमां सिरिवज्जसेणपणयं ए पद छे । ते उपरथी एवं अनुमान थई शके छे के आ स्तोत्रनी रचना कोई वज्जसेनमुनिना शिष्य मुनिए करी हशे । अलवत्त, जैन परंपरामां वज्जस्वामिना शिष्य वज्जसेनमुनि प्रसिद्ध छे ते नोंधवा लायक छे ।

आ स्तोत्रनो रचना संवत् जणाग्रो नथी ।

क्रियावादि-आदि ३६३ पाखण्डस्वरूप स्तोत्र

सिरिवज्जसेणपणयं तणयं सिद्धत्थ-तिसलदेवीणं ।

पाखंडतिभिरनासण-सूरं वीरं नमंसामि ॥१॥

सामी ! तुह मयरहिओ भोलविओ हं कुमग्गुरुवेहि ।

पाखंडविसेसेहि तिसयतिसट्ठेहि ते य इमे ॥२॥

असीयसयं किरियाणं अकिरियवाई होइ चुलसीइ ।

अन्नाणीण सत्त(त)ट्ठी वेणइयाणं च बत्तीसा ॥३॥

अत्थि जिओ सो परंओ निच्चं-अणिच्चो य कालओ निअओ ।

संसहावेसूर-ओया नव-पयगुण असीयसओ किरिया ॥४॥

नत्थि जी(जि)ओ सो परंओ कालं-जइच्छ-नीअं सहावओ ।

ईसरे-ओया सगतत्तसंगुणा किरिय चुलसीई ॥५॥

सयं-असंयो-भयं-वत्तव्यं-सयवत्तव्वो य असयवत्तव्वो ।

तदुभयवत्तव्वजी(जि)ओ नवपयगुणिया य तेवट्ठी ॥६॥

सयंभाव-असंयभावा तदुभय-अवत्तव्वंभाव-उप्पत्ती ।

इय चउजुअ सत्तठी भेया अन्नाणवाईणं ॥७॥

मण-वयण-कायदाणे सूर-निंव-जइ-नाइ-थर-अवमेसु ।

पिय-माइसु अट्ठ चउगुण बत्तीस विणयवाईणं ॥८॥

इय तिसय-तेवट्ठा पाखंडा च(य) जं कुग्गहगहीया ।

तं कुण जह मं सामी पुणो वि बाहंति नो एए ॥९॥

॥ इति श्रीस्तवनसम्पूर्णम् ॥